

На основу члана 18. став 1. тачка 3) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018), а ради спровођења чл. 47. до 49. Закона о платном промету („Службени лист СРЈ“, бр. 3/2002 и 5/2003 и „Службени гласник РС“, бр. 43/2004, 62/2006, 111/2009 – др. закон, 31/2011 и 139/2014 – др. закон), гувернер Народне банке Србије доноси

ИНСТРУКЦИЈУ

О ПОСТУПАЊУ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ПО ИЗВРШНИМ РЕШЕЊИМА, ХАРТИЈАМА ОД ВРЕДНОСТИ, МЕНИЦАМА И ОВЛАШЋЕЊИМА ПО КОЈИМА ЈЕ ДУЖНИК БАНКА

Уводне одредбе

1. Овом инструкцијом уређује се начин на који основне организационе јединице Народне банке Србије (у даљем тексту: основне организационе јединице) поступају по извршним решењима пореских, царинских и других надлежних органа, извршним судским решењима и другим извршним насловима и законским овлашћењима (у даљем тексту: основи за принудну наплату), као и по налозима за пренос на основу доспелих хартија од вредности, меница по којима је дужник банка или овлашћења по којима је дужник банка.

Банком у смислу става 1. ове тачке сматра се банка са седиштем у Републици Србији која има дозволу за рад Народне банке Србије, у складу са законом којим се уређују банке.

Основне организационе јединице поступају по налозима повериоца за пренос на основу овлашћења по којима је дужник банка, која су издата у складу са Законом о платном промету и прописима донетим на основу тог закона и која су евидентирана у регистру меница и овлашћења закључно са 30. септембром 2015. године, а доспевају на наплату после тог датума (у даљем тексту: овлашћења).

На начин уређен овом инструкцијом основне организационе јединице поступају и по основима за принудну наплату и по налозима за пренос на основу доспелих хартија од вредности, меница и овлашћења по којима су дужници Народна банка Србије, банка у стечају и банка у ликвидацији.

Поступање по основима за принудну наплату

2. Сектор за принудну наплату – Одељење за пријем, контролу и унос основа и налога – Крагујевац (у даљем тексту: Одељење за пријем основа и налога) примљени основ за принудну наплату уноси у програм принудне наплате.

Ако је дужник из основа за принудну наплату банка (у даљем тексту: банка дужник), а поверилац из тог основа има рачун код друге банке, налози за принудну наплату који садрже податке из електронске поруке SMT719 аутоматски се електронски достављају Сектору за платни систем – Одељењу за оперативне послове и управљање ризицима платног система (у даљем тексту: Одељење за оперативне послове), које је дужно да одмах пренесе средства с динарског рачуна банке дужника означеног у основу за принудну наплату на рачун повериоца наведен у том налогу.

Информација о извршеном преносу средстава из става 2. ове тачке преузима се од Одељења за оперативне послове аутоматском процедуром и у програму принудне наплате уписује се датум извршења основа, при чему Одељење за оперативне послове након извршеног преноса средстава и електронском поштом Одељењу за пријем основа и налога доставља информацију којом потврђује извршење тог преноса.

Ако поверилац из основа за принудну наплату има рачун код банке дужника, Одељење за пријем основа и налога одмах електронском поштом доставља тој банци електронски налог за пренос, потписан квалификованим електронским потписом, како би та банка са свог динарског рачуна означеног у основу за принудну наплату пренела средства на рачун повериоца наведен у том налогу. Копија основа за принудну наплату, за који је банци дужнику електронском поштом достављен електронски налог за пренос, доставља се банци дужнику преко SFTP сервера за размену података Народне банке Србије.

О извршеном преносу средстава из става 4. ове тачке банка дужник обавештава Сектор за принудну наплату – Одељење за надзор и оперативне послове (у даљем тексту: Одељење за надзор), уз достављање потврде о извршеном налогу за пренос. Након провере података из потврде о извршеном налогу за пренос, Одељење за надзор у евиденцију примљених основа за принудну наплату уписује датум извршења основа за принудну наплату.

3. Ако је дужник из основа за принудну наплату Народна банка Србије или банка у стечају/ликвидацији, Одељење за пријем основа и налога Дирекцији за рачуноводство и финансије одмах електронском поштом доставља електронски налог за пренос, потписан квалификованим електронским потписом, заједно са фотокопијом основа за принудну наплату, како би та дирекција с динарског рачуна дужника означеног у основу за принудну наплату пренела средства на рачун повериоца наведен у том налогу.

О извршеном преносу средстава из става 1. ове тачке Дирекција за рачуноводство и финансије до краја радног дана електронском поштом обавештава Одељење за пријем основа и налога, уз достављање потврде о извршеном налогу за пренос.

4. Ако на динарском рачуну банке дужника нема довољно средстава за извршење налога за принудну наплату, Одељење за оперативне послове, односно Дирекција за рачуноводство и финансије о томе одмах електронском поштом обавештавају Одељење за пријем основа и налога.

Одељење за пријем основа и налога Одељењу за оперативне послове, односно Дирекцији за рачуноводство и финансије, као и банкама код којих банка дужник има девизне рачуне, електронском поштом доставља електронски налог, потписан квалификованим електронским потписом – да блокирају све рачуне банке дужника који се воде код Народне банке Србије, односно банака и да електронском поштом Одељењу за пријем основа и налога доставе податке о стању средстава на тим рачунима (подаци о стању средстава на девизним рачунима достављају се у динарској противвредности тих средстава по куповном курсу Народне банке Србије, односно банке за девизе из важеће курсне листе).

После пријема података из става 2. ове тачке, а након блокаде рачуна из тог става, Одељење за пријем основа и налога Одељењу за оперативне послове, односно Дирекцији за рачуноводство и финансије електронском поштом доставља електронски налог, потписан квалификованим електронским потписом, да с динарског рачуна банке дужника пренесе средства на рачун повериоца наведен у том налогу.

Ако на динарском рачуну банке дужника нема довољно средстава за извршење налога за принудну наплату, Одељење за пријем основа и налога Сектору за девизне послове и кредитне односе са иностранством – Одељењу за документарну контролу и платни промет са иностранством (у даљем тексту: Одељење за документарну контролу) електронском поштом доставља електронски налог, потписан квалификованим електронским потписом, да на динарски рачун наведен у том налогу пренесе средства с девизних рачуна банке дужника код Народне банке Србије, тј. динарску противвредност тих средстава по куповном курсу Народне банке Србије на дан преноса. Ако банка дужник има орочена средства – та средства користе се за извршавање налога за принудну наплату после истека рока на који су орочена, а након истека тог рока Одељење за пријем основа и налога Одељењу за документарну контролу доставља електронски налог, потписан квалификованим електронским потписом, да на динарски рачун наведен у том налогу пренесе средства с девизних рачуна банке дужника код Народне банке Србије, тј. динарску противвредност тих средстава по куповном курсу Народне банке Србије на дан преноса.

О извршеном преносу средстава из става 4. ове тачке Одељење за документарну контролу електронском поштом обавештава Одељење за пријем основа и налога, одмах по извршењу тог преноса.

По пријему обавештења из става 5. ове тачке, Одељење за пријем основа и налога поступа сходном применом тачке 2. став 2. ове инструкције.

У случају да динарска и девизна средства с рачуна банке дужника који се воде у Народној банци Србије нису довољна за извршење налога за принудну наплату, Одељење за пријем основа и налога – у складу са одлуком Народне банке Србије којом се уређује начин вршења принудне наплате с рачуна клијента – налаже банкама код којих банка дужник има девизне рачуне да средства с тих рачуна без одлагања пренесу на динарски рачун наведен у том налогу, по куповном курсу банке за девизе на дан преноса, и то редом, према висини стања средстава на тим рачунима, осим средстава чије је извршење изузето у складу с чланом 48. став 5. Закона о платном промету. Ако банка дужник има орочена средстава – та средства користе се за извршавање налога за принудну наплату после истека рока на који су орочена.

5. До коначне исплате укупног дуга, односно до добијања од Одељења за пријем основа и налога електронског налога за деблокаду рачуна банке дужника, потписаног квалификованим електронским потписом – Одељење за оперативне послове, односно Дирекција за рачуноводство и финансије обавештавају Одељење за пријем основа и налога о промени стања блокираних рачуна у 9.00, у 12.00 и у 16.00 часова, а банке из тачке 4. став 7. ове инструкције о тој промени обавештавају Одељење за пријем основа и налога од 9.30 до 16.00 часова сваког радног дана.

6. После коначног извршења налога за принудну наплату, Одељење за пријем основа и налога Одељењу за оперативне послове, односно Дирекцији за рачуноводство и финансије електронском поштом доставља електронски налог, потписан квалификованим електронским потписом, да деблокирају рачуне банке дужника, а банкама из тачке 4. став 7. ове инструкције шаље електронску поруку о деблокади тих рачуна. Када Одељење за оперативне послове и Дирекција за рачуноводство и финансије добију налог о деблокади рачуна – поступиће по том налогу без одлагања.

Принудна наплата по основу хартија од вредности, меница и овлашћења

7. Сектор за платни систем – Одсек за надгледање платног система (у даљем тексту: Одсек за надгледање) доспеле хартије од вредности, менице или овлашћења прима на наплату од повериоца, а менице по којима је банка авалиста – од банке која је примила меницу с меничним јемством – авалом банке.

Уз доспелу хартију од вредности, меницу или овлашћење, поверилац подноси налог за пренос и одговарајућу писмену изјаву прописану одлуком којом се уређује начин вршења принудне наплате с рачуна клијента. Уз меницу по којој је банка авалиста, банка која је примила меницу с меничним јемством – авалом банке подноси само налог за пренос.

8. Одсек за надгледање проверава да ли примљена меница садржи све елементе прописане законом којим се уређује меница и да ли је поднета у року доспећа, као и да ли овлашћење садржи све елементе неопходне за наплату и да ли је налог за пренос исправан.

Када провером из става 1. ове тачке утврди неисправност менице, овлашћења или налога за пренос, Одсек за надгледање враћа их повериоцу, уз писмено образложење разлога због којих наплата није могла бити извршена.

9. Ако провером из тачке 8. став 1. ове инструкције утврди исправност менице, овлашћења и налога за пренос, Одсек за надгледање Одељењу за оперативне послове прослеђује налог за пренос новчаних средстава с рачуна банке која је дужник по доспелој хартији од вредности, меници или овлашћењу (у даљем тексту: банка менични дужник).

Ако се провером из тачке 8. став 1. ове инструкције утврди исправност менице по којој је дужник Народна банка Србије, Одсек за надгледање прослеђује налог за пренос новчаних средстава Дирекцији за рачуноводство и финансије.

О извршеном преносу средстава из става 2. ове тачке Дирекција за рачуноводство и финансије електронском поштом обавештава Одсек за надгледање, уз достављање потврде о извршеном налогу за пренос.

У случају наплате менице по којој је банка авалиста, Одсек за надгледање се, пре прослеђивања налога за пренос Одељењу за оперативне послове, обраћа Одељењу за пријем основа и налога са захтевом за добијање потврде о износу који је по тој меници наплаћен с рачуна меничног дужника.

Одељење за пријем основа и налога, одмах по пријему захтева из става 4. ове тачке, издаје потврду о износу који није извршен, односно који је делимично извршен на терет рачуна меничног дужника и истовремено обуставља поступак принудне наплате с рачуна тог дужника, а ради наплате с рачуна банке авалисте.

Ако је извршена делимична наплата с рачуна меничног дужника из става 4. ове тачке, Одсек за надгледање, уз налог за пренос, Одељењу за оперативне послове прослеђује и инструкцију о износу који треба наплатити с рачуна банке авалисте.

Ако на рачуну банке меничног дужника има довољно средстава за извршење налога из става 1. ове тачке и инструкције из става 6. ове тачке, Одељење за оперативне послове пренеће средства с рачуна банке меничног дужника на рачун повериоца наведен у том налогу и о томе ће писмено обавестити Одсек за надгледање.

10. Ако на рачуну банке меничног дужника нема средстава за наплату из тачке 9. ове инструкције, или их нема довољно – Одсек за надгледање Одељењу за пријем основа и налога доставља захтев за покретање поступка принудне наплате с рачуна банке меничног дужника.

Захтев из става 1. ове тачке садржи све податке из налога за пренос, као и податак из писмене изјаве прописане одлуком којом се уређује начин вршења принудне наплате с рачуна клијента.

Изузетно од става 1. ове тачке, ако меница не садржи одредбу „без протеста“, Одсек за надгледање је писменим путем враћа повериоцу ради покретања поступка наплате судским путем.

На основу захтева из става 1. ове тачке, Одељење за пријем основа и налога поступа на начин прописан тач. 4. до 6. ове инструкције.

11. После извршене наплате менице, Одсек за надгледање на њеној полеђини уписује наплаћени износ, меница се потписује и оверава печатом и доставља банци меничном дужнику, укључујући и банку која је авалиста, с чијег је рачуна извршена наплата.

Ако је меница по којој је банка авалиста делимично наплаћена и с рачуна меничног дужника, Одсек за надгледање банци авалисти, поред менице, доставља и потврду из тачке 9. став 4. ове инструкције.

Завршне одредбе

12. Даном ступања на снагу ове инструкције престаје да важи Инструкција о поступању Народне банке Србије по извршним решењима, хартијама од вредности, меницама и овлашћењима по којима је дужник банка (Г. бр. 8391 од 12. новембра 2015. године).

13. Ова инструкција ступа на снагу осмог дана од дана доношења, доставља се Сектору за принудну наплату, Сектору за платни систем, Дирекцији за рачуноводство и финансије и Сектору за девизне послове и кредитне односе са иностранством, и објављује се на интернет презентацији Народне банке Србије.

Г. бр. 1553
4. март 2021. године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић, с.р.